

Rapportage 2018 Participatiewet, Minimaregelingen en
Schuldhulpverlening
Gemeente Boekel

Inleiding

Voor u ligt de jaarrapportage 2018 van de aantallen en ingezette middelen met betrekking tot de uitvoering van de Participatiewet (uitkeringen en minimaregelingen) en de schuldhulpverlening in de gemeente Boekel. De uitvoering van deze regelingen/voorzieningen heeft de gemeente sinds 1 januari 2017 uitbesteed aan de gemeente Meierijstad middels een dienstverleningsovereenkomst. Inwoners van Boekel kunnen aanvragen voor deze regelingen doen in Veghel.

In hoofdstuk 1 is uiteengezet hoe het uitkeringsbestand zich heeft ontwikkeld ten opzichte van 2017 (vergelijking met eerdere jaren is niet mogelijk omdat de gegevensverwerking toen anders was). Daarbij wordt ingegaan op de ontwikkelingen en op de instrumenten die we hebben ingezet (en nog steeds inzetten) om instroom te verminderen en uitstroom te vergroten. Daarna volgt een korte weergave van het gebruik van de minimaregelingen en van de schuldhulpverlening.

In hoofdstuk 2 vindt u een overzicht van de ingezette middelen voor de uitkeringen en de minimaregelingen. De inzet voor de schuldhulpverlening maakt onderdeel uit van de dienstverleningsovereenkomst met Meierijstad, en is niet apart gespecificeerd. Het budget voor de dienstverleningsovereenkomst is terug te vinden in de jaarrekening 2018 van de gemeente Boekel.

1. Aantallen Participatiewet en Schuldhulpverlening

1.1 Participatiewet: uitkeringen levensonderhoud

1.1.1 Ontwikkeling uitkeringsbestand

In tabel 1.1 is de ontwikkeling weergegeven van het uitkeringsbestand van gemeente Boekel in 2018 en 2017 ten aanzien van de Participatiewet, de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en het Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen. Hierin is te zien dat het aantal uitkeringen in 2018 is afgenomen ten opzichte van 2017. Dit komt door groei van de economie (2,8% van Bruto Binnenlands Product) en de werkgelegenheid (werkloosheidspercentage was landelijk 3,5% in 2018, het laagste sinds 2008). Mede oorzaak van de daling is een lagere taakstelling huisvesting vergunninghouders in vergelijking met 2016 en 2017, waardoor er minder vergunninghouders in de uitkering zijn gestroomd. In de zomermaanden was het uitkeringsbestand het laagst, wat waarschijnlijk komt door de seizoensarbeid in de horeca, toerisme en agrarische sector.

Tabel 1.1 Ontwikkeling bestand gemeente Boekel (bron: bestuursrapportage Meierijstad 2018)

2018	P-wet	IOAW	BBZ	2018 Totaal	2017 totaal	Vershil 2018-2017
Jan	103	7	2	112	113	- 1
Feb	105	7	2	114	112	- 2
Mrt	104	7	1	112	111	- 1
Apr	101	6	1	108	110	- 2
Mei	98	5	1	104	114	- 10
Juni	96	5	1	102	115	- 13
Juli	97	5	1	103	115	- 12
Aug	97	6	1	104	115	- 11
Sept	95	6	1	102	110	- 8
Okt	97	6	1	104	110	- 6
Nov	98	6	1	105	110	- 5
Dec	100	6	1	107	113	- 6
Gemiddelde	99	6	1	106	112	- 6

De kern van het bestand bestaat uit alleenstaanden vanaf 27 jaar, met een uitkeringsduur van 36 maanden of langer. Dit is te zien in onderstaande tabellen. Deze kern wordt doorgaans gekenmerkt door een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Tabel 1.2 Verdeling bestand over leeftijd dec 2018 gemeente Boekel (bron: Meierijstad)

18-26 jaar	10
27-49 jaar	44
50 jaar en ouder	53
Totaal ``	107

Tabel 1.3 Verdeling bestand over leefsituatie dec 2018 gemeente Boekel (bron: Meierijstad)

Alleenstaande	75
Alleenstaande ouder	12
Gehuwden/samenwonenden	20
Totaal	107

Tabel 1.4 Verdeling bestand over duur uitkering dec 2018 gemeente Boekel (bron: Meierijstad)

0-12 maanden	16
12-36 maanden	33
Meer dan 36 maanden	58

Tabel 1.5. is toegevoegd om de aantallen in tabel 1.1 in een landelijk perspectief te kunnen plaatsen.

Tabel 1.5 Aantal personen met bijstandsuitkering per 1.000 inwoners 18 jaar en ouder in 2018 (bron CBS)

Boekel	15,7
Meerijstad	19,2
Nederland	40,1

1.1.2 Ontwikkelingen instroom Participatiewet en IOAW (niet Bbz)

In tabel 1.6 is te zien dat de instroom in de Participatiewet in 2018 minder is dan in 2017. Belangrijkste oorzaak hiervan is de eerder genoemde groei in economie en werkgelegenheid, waardoor inwoners minder snel een beroep doen op de bijstand. Ook de eerder genoemde lagere taakstelling huisvesting vergunninghouders speelt een rol. In 2018 stroomden vijf vergunninghouders in. In 2017 werden ze nog niet apart geregistreerd en vielen ze onder 'andere oorzaak'.

Tabel 1.6 Instroomcijfers Participatiewet en IOAW gemeente Boekel (Bron: Bestuursrapportage Meerijstad 2018)

Instroom per reden	2018	2017
Beëindiging studie		1
Beëindiging zelfstandig beroep of bedrijf		4
Uitstroom uit WW		1
Uitstroom uit uitkering arbeidsongeschiktheid		1
Beëindiging Alimentatie		1
Beëindiging ander inkomen	2	3
Beëindiging huwelijk/relatie	3	1
Andere oorzaak	9	21
Huisvesting asielzoekers	5	
Verhuizing		1
Onbekende oorzaak	1	
Totaal	20	34

Poortwachtersfunctie

We zetten sterk in op de zogeheten Poortwachtersfunctie om de instroom nog verder terug te brengen. Mensen met kansen op de arbeidsmarkt die een uitkering aanvragen worden door de klantmanagers gewezen op vacatures waar ze op moeten solliciteren. Ook krijgen ze het aanbod om te solliciteren via Talent Uit NoordOost Brabant (TUNOB) . Tot slot hebben de klantmanagers een korte lijn naar de accountmanagers van het werkgevers Service Punt (WSP) om mensen snel in beeld te krijgen bij werkgevers. Op die manier wordt voorkomen dat kansrijke kandidaten instromen in de uitkering.

Bij Jongeren tot 27 jaar geldt een wettelijke zoektijd van vier weken waarin zij eerst zelf actief op zoek moeten naar werk of een geschikte opleiding, eventueel met begeleiding van een klantmanager. Door deze zoektijd stromen jongeren met kansen vaak niet meer in de

bijstand. Voor de kwetsbare jongeren, die voorheen aanspraak konden maken op een Wajong-uitkering, geldt de verplichte zoektijd niet. Zij mogen zonder zoektijd een aanvraag doen.

Werkgevers Service Punt (WSP)

In het hele land zijn WSP's opgericht voor werkgevers. Hier kunnen zij informatie krijgen over de regelingen vanuit de Participatiewet waar zij gebruik van kunnen maken (zoals de loonkostensubsidie, waarover verderop een uitleg). Daarnaast kan het WSP hen in contact brengen met werkzoekenden die een uitkering hebben. Meierijstad werkt per 1 januari 2017 samen met het UWV, WSD, IBN en onderwijsinstellingen in het WSP Frisselstein in Veghel.

1.1.3 Ontwikkelingen uitstroom Participatiewet en IOAW gemeente Boekel

In tabel 1.7 is te zien dat de uitstroom hetzelfde is gebleven, ondanks de economische groei. In 2017 zijn zelfs meer mensen uitgestroomd naar werk dan in 2018 (van 11 naar 6). Oorzaak voor hiervoor is de zogeheten 'verzwaring' van het zittende uitkeringsbestand. Na invoering van de Participatiewet in 2015 zijn nieuwe doelgroepen ingestroomd die voorheen in aanmerking kwamen voor een WSW-dienstverband of een Wajong-uitkering. Deze regelingen (WSW en Wajong) zijn vanaf 2015 niet meer (WSW) of nauwelijks meer (Wajong) toegankelijk voor mensen met een arbeidsbeperking. Deze groep heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt en vaak meervoudige problematieken. Met andere woorden: het uitkeringsbestand is afgenomen (de kansrijke mensen zijn inmiddels uitgestroomd), maar de mensen die er nog inzitten, stromen minder gemakkelijk uit. De samenstelling van het bestand (tabel 1.2. t/m 1.4) bevestigt dat. Daarnaast kent het bestand relatief veel vergunninghouders, die ook niet gemakkelijk uit de uitkering stromen.

Tabel 1.7 Uitstroomcijfers Participatiewet en IOAW gemeente Boekel (Bron: Bestuursrapportage Meierijstad 2018)

Uitstroom per reden	2018	2017
Overschrijden maximale verblijfsduur buitenland		1
Detentie	2	
Aanvang studie (studiefinanciering)	1	1
Aanvang werk/uitkering ziekte	6	11
Aanvang zelfstandig beroep of bedrijf	2	1
Ander inkomen	1	
Bereiken AOW-leeftijd	2	3
Geen inlichtingen	1	
Verhuizing naar andere gemeente	8	7
Verhuizing naar buitenland	2	
Overlijden	1	1
Andere oorzaak	2	3
Totaal	28	28

De gemeente heeft binnen de Participatiewet een paar instrumenten gekregen om de nieuwe groepen binnen de Participatiewet aan het werk te helpen. Hieronder worden twee genoemd die Boekel inzet. Tot slot wordt ingegaan op de inspanningen die de gemeente levert om vergunninghouders toe te leiden naar de arbeidsmarkt.

Loonkostensubsidie

Een belangrijk instrument is de loonkostensubsidie. Hiermee kunnen mensen met een beperking en dus verminderde productiviteit (30-80% van de loonwaarde) aan het werk bij een werkgever (regulier of bij IBN). De gemeente betaalt loonkostensubsidie aan de werkgever die daarmee wordt gecompenseerd voor de lagere productiviteit. De loonkostensubsidie wordt gedekt uit de BUIG-middelen (zie hiervoor hoofdstuk 2). Daarnaast kunnen werkgevers van de gemeente een vergoeding krijgen voor de begeleiding van deze werknemers. De gemeente betaalt de begeleidingskosten uit het Participatiebudget.

In 2018 betaalde de gemeente Boekel voor 17 mensen de loonkostensubsidie.

Beschut werk

Beschut werk is bedoeld voor mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking, die alleen kunnen werken in een 'beschutte' omgeving, onder aangepaste omstandigheden. Zij hebben meer begeleiding en aanpassing van hun werkplek nodig dan van een reguliere werkgever kan worden verwacht.

Mensen die in aanmerking willen komen voor beschut werk kunnen bij het UWV een *beoordeling beschut werk* aanvragen. Het UWV beoordeelt vervolgens of dat voor die persoon aan de orde is en geeft een positief of negatief advies.

De gemeente is verantwoordelijk voor het aanbieden van beschut werk aan mensen die daarvoor in aanmerking komen, en heeft daarvoor een taakstelling gekregen. De gemeente bepaalt zelf op welke manier en waar zij beschutte werkplekken aanbiedt. Wel is er altijd sprake van een dienstbetrekking.

De gemeente Boekel had in 2018 een taakstelling van 4 plaatsingen. Een plaatsing is een dienstverband van 31 uur per week. Boekel heeft in 2018 2 plaatsingen gerealiseerd bij het IBN. Boekel blijft hiermee achter bij de taakstelling. Dit is een landelijke tendens. De oorzaak is dat het UWV minder indicaties afgeeft dan verwacht. Daarnaast is het vinden van een geschikte werkplek voor deze mensen niet gemakkelijk.

Vergunninghouders

Vergunninghouders met een uitkering hebben vaak moeite om werk te vinden, wegens een taalbarrière en gewenning aan de Nederlandse samenleving en aan de arbeidsmarkt. Vanaf 2016 zet de gemeente actief in op activering van deze groep, na een verhoogde taakstelling huisvesting van vergunninghouders in dat jaar (en hogere instroom in de uitkering). In 2016 zijn 15 vergunninghouders in traject gegaan bij POR (Participatie, Organisatie en Re-integratie) adviesbureau in St Michielsgestel en 14 bij IBN.

In de trajecten bij POR wordt gewerkt aan sociale activering en, voor wie daaraan toe is, arbeidsmarktactivering. De resultaten van POR: In 2017 is één persoon deels uitgestroomd naar werk, 12 volgden een leerwerkstage. In 2018 zijn vier personen geheel uitgestroomd naar werk, vier mensen zaten op een werkervaringsplek, twee volgden scholing en twee

zaten in een traject van sociale activering. Vijf mensen konden geen traject volgen wegens persoonlijke omstandigheden.

Bij het IBN ligt de nadruk op arbeidsmarktactivering en minder op sociale activering. Van de 14 mensen die bij IBN zijn gestart, hebben 7 in 2017 een arbeidsgericht traject gevolgd. Twee van die 7 zijn in dat jaar gedeeltelijk uit de uitkering gestroomd. Van 2018 zijn er geen cijfers, maar 2 personen hadden in 2017 zicht op uitstroom uit de uitkering. Tien mensen zijn uiteindelijk gestopt met het traject omdat zij nog niet toe waren aan toeleiding naar de arbeidsmarkt.

Uit de resultaten blijkt dat het een proces van lange adem is om een deel van de vergunninghouders uit te laten stromen naar werk. In de begeleiding moet aandacht zijn voor de persoonlijke situatie, het wennen aan Nederland, het leren van de taal, de acceptatie van laaggeschoolde arbeid. Dat vereist maatwerk. De gemeente blijft hiervoor trajecten inkopen bij POR en IBN. Daarbij heeft een duaal traject de voorkeur, waarbij zowel aandacht is voor inburgering en sociale activering als activering richting werk via een leerwerktraject of vrijwilligerswerk.

1.2 Participatiewet: minimaregelingen

De gemeente kan mensen met een laag inkomen (tot 120% van de bijstandsnorm) financieel ondersteunen middels een aantal regelingen binnen de Participatiewet: de bijzondere bijstand, de collectieve zorgverzekering voor minima en de Individuele inkomenstoelage. Buiten de Participatiewet kent de gemeente nog de minimaregelingen Participatiefonds en Stichting Leergeld.

Inwoners met een minimuminkomen kunnen deze regelingen aanvragen in Veghel, met uitzondering van Stichting Leergeld. Hieronder volgt een korte toelichting van de regelingen.

De bijzondere bijstand is een vergoeding van specifieke kosten. Voorwaarde voor de vergoeding is dat het noodzakelijke kosten zijn die wegens bijzondere omstandigheden moeten worden gemaakt. Het gaat dus niet om algemene kosten die iedereen moet maken. Een voorbeeld van bijzondere kosten zijn kosten voor alarmering, kosten voor bewindvoering, extra stookkosten wegens ziekte, inrichtingskosten (o.a. voor vergunninghouders).

Zorgkosten zijn voor minima vaak een bron van problemen. Er ontstaan snel betalingsachterstanden in de premie of het eigen risico, terwijl het juist belangrijk is dat vergoeding van zorgkosten gegarandeerd is. Met *de collectieve zorgverzekering voor minima* ondersteunt de gemeente minima in het betalen van de zorgkosten. De zorgverzekering heeft een brede dekking (ook voor tandartskosten en fysiotherapie) tegen een betaalbare premie. Minima kunnen zich aanmelden bij deze verzekering en ontvangen via de bijzondere bijstand een tegemoetkoming in de zorgpremie.

De individuele inkomenstoelage is een jaarlijkse toeslag die één keer per jaar kan worden aangevraagd als men gedurende drie jaar of langer van een minimuminkomen leeft.

Het Participatiefonds is een gemeentelijk fonds dat is opgericht met het doel de maatschappelijk deelname van volwassen inwoners met een laag inkomen te vergroten. Zij kunnen middels dit fonds een tegemoetkoming aanvragen voor de kosten van lidmaatschap

van een (sport) vereniging, maar bijvoorbeeld ook voor een bibliotheekabonnement of een kaartje voor de Efteling.

Stichting Leergeld is een particuliere organisatie met afdelingen in heel Nederland. Gezinnen met een laag inkomen kunnen bij deze stichting (via de site van Stichting Leergeld) een tegemoetkoming aanvragen voor verschillende kosten die ouders voor hun schoolgaande kinderen moeten maken, zoals: een fiets, zwemlessen, schoolbijdrage, contributie (sport)vereniging. Stichting Leergeld Gemert e.o. ontvangt van de gemeente een subsidie om deze regeling uit te voeren.

Tabel 1..8 Toegekende aanvragen minimaregelingen (incl Participatiefond en excl Stichting Leergeld) gemeente Boekel (Bron: Meerijstad)

	2018	2017
Aantal	250	258

Tabel 1.10 Toegekende aanvragen Stichting Leergeld (Bron: jaarrekeningen 2017 en 2018 Stichting Leergeld)

	2018	2017
Aantal aanvragen/vergoedingen	294	239
Aantal gezinnen dat vergoeding heeft gekregen	29	36
Aantal kinderen dat vergoeding heeft gekregen	54	68

Per gezin kunnen meerdere kinderen een tegemoetkoming krijgen, voor meerdere categorieën. Het aantal vergoedingen per gezin is toegenomen in 2018, wat komt door het toevoegen van een kledingpas (zomer en winter) aan het pakket.

1.3 Schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening is toegankelijk voor alle inwoners vanaf 18 jaar. Bij de intake wordt op een integrale manier gekeken naar de situatie van de klant, en welke factoren hebben geleid tot de schuldensituatie. De klantmanagers schuldhulp bepalen op grond van die uitgebreide intake welke dienstverlening het beste kan worden ingezet, en verwijzen zo nodig naar ketenpartners. Stabilisatie van de schulden vindt veelal plaats door het inschakelen van bewindvoerderskantoren, budgetbeheer of budgetcoaches. Voor de intensieve specialistische werkzaamheden zoals het treffen van schuldregelingen met schuldeisers, en het opstellen van WSNP verklaringen (de wettelijke schuldregelingen) wordt samengewerkt met de Kredietbank van de gemeente 's-Hertogenbosch (GKB). Crisisinterventie, om huisuitzetting of energieafsluiting te voorkomen, is voor elke hulpvrager beschikbaar.

Het aantal aanvragen schuldhulpverlening in 2018 is redelijk stabiel en vergelijkbaar met 2017. Sinds begin 2017 is een daling van hulpvragen ten opzichte van voorgaande jaren ingezet. Dit komt door de groeiende economie en werkgelegenheid, verkoop woningen etc. De focus van de schuldhulpverlening komt steeds meer te liggen op preventie en vroeg signalering.

Tabel 1.11 Aanvragen schuldhulpverlening gemeente Boekel (Bron: bestuursrapportage Meierijstad 2018)

	2018	2017
Aantal	34	36

Tabel 1.12 Redenen voor aanvraag schuldhulpverlening gemeente Boekel (Bron: bestuursrapportage Meierijstad 2018)

	2018
Echtscheiding	1
Inkomensterugval	2
Doorverwijzing vanuit ketenpartner ivm een beperking	2
Doorverwijzing Voedselbank	7
Vervolgtraject	5
Overig	5
Niet ingedeeld	15

Per aanvraag kunnen meerdere redenen worden genoemd

2 Ingezette Middelen

2.1 Uitgaven aan Uitkeringen

De uitkeringen Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz worden betaald vanuit het BUIG-budget. Dit is een gebundelde uitkering die de gemeente van het rijk ontvangt voor het bekostigen van deze uitkeringen en voor de inzet van loonkostensubsidie. De hoogte van het budget wordt jaarlijks vastgesteld door het Rijk op basis van de uitgaven van twee jaar eerder.

Tabel 2.1 Uitgaven aan uitkeringen gemeente Boekel (bestuursrapportage Meierijstad 2018)

Resultaten BUIG-budget			
	2018	2017	2016
Toegekend budget	€ 1.198.595	€ 1.190.475	€ 1.104.360
Lasten	€ 1.290.983	€ 1.342.862	€ 1.170.340
Baten	€ 24.843	€ 22.444	€ 26.394
Resultaat	€ -67.545	€ -129.943	€ -39.586
	-5,6%	-10,9%	-3,6%
Vangnetuitkering	€ 3.808	€ 35.210	€ 0

De tabel laat zien dat de lasten in 2018 zijn afgenomen. Niettemin is er in 2018 nog een tekort op het budget, namelijk € 67.545. Deze is inmiddels verwerkt in de jaarrekening.

Daarnaast kan de gemeente een vangnetuitkering aanvragen bij het Rijk ter compensatie van een deel van het tekort. Dit is in voorgaande jaren gedaan, en is ook gedaan voor 2018. Het bedrag is relatief laag, € 3.808.

Uitgaven Loonkostensubsidie en begeleiding

Onder de lasten van het BUIG budget vallen ook de uitgaven aan de loonkostensubsidies. In 2018 waren de uitgaven hieraan € 99.319 (voor 17 mensen). De begeleidingskosten die worden betaald uit het Participatiebudget (dus niet onderdeel van het BUIG-budget) waren in 2018 € 66.398

3.2 Uitgaven aan Minimaregelingen

In tabel 2.2. ziet u de uitgaven aan de minimaregelingen, exclusief het Participatiefonds en Stichting Leergeld. De uitgaven zijn toegenomen met € 19.000. Hiervoor is geen duidelijke oorzaak aan te geven.

Tabel 2.2 Uitgaven Minimaregelingen (Bron: Meerijstad)

	2018	2017
Uitgaven minimaregelingen (exclusief het Participatiefonds en Stichting Leergeld)	€ 248.576	€ 229.574

In tabel 2.3 zijn een paar vormen van bijzondere bijstand of minimaregelingen gespecificeerd die voor de meeste uitgaven zorgen.

Tabel 2.3 Uitgaven 5-tal minimaregelingen 2018 gemeente Boekel (Bron: Meerijstad)

Bijzondere bijstand bewindvoeringskosten	€ 101.597
Individuele Inkomensvoorslag	€ 28.473
Bijzondere bijstand collectieve zorgverzekering minima	€ 26.974
Bijzondere bijstand inrichtingskosten	€ 19.801
Aanvullende bijstand voor inwoners jonger dan 21 jaar	€ 15.452

In tabel 2.4 volgen de uitgaven aan het Participatiefonds en aan Stichting Leergeld.

Tabel 2.4 Uitgaven aan Participatiefonds en subsidie Stichting Leergeld (Bron: gemeente Boekel).

	2018	2017
Participatiefonds	€ 23.422	€ 22.881
Subsidie Stichting Leergeld	€ 30.000	€ 16.000

De subsidie aan Stichting Leergeld is in 2018 flink verhoogd wegens uitbreiding van het pakket met een kledingpas voor zomer- en winterkleding.